

Andifona İlahileri (17)

(23/1/2022)

İlahî Litürji'de "Selâmetle" başlayan niyazının ardından terennüm edilen ve üç tane olan "**Andifona**" ilahileri, Mezmurlardan seçilen ayetlerden oluşurlar, bunlara Rab'bin dağda verdiği vaazdan ayetler de eklenir. (Matta 5:1-12 "Gerçek Mutluluk" vaazı) Ayin düzenini ve usullerini içeren kitaplara (Tipikon¹) göre her ayinde hangi Mezmur ayetlerinin terennüm edileceği belirlenir. Bu, Kilisenin o gün andığı olayın ya da yortunun anlam ve önemine göre şekillenmektedir. En çok, hamdüsena (yüceltme ve övme) mezmurları olarak adlandırılan 103. Mezmur (**Rab'be övgüler sun, ey gönlüm! O'nun kutsal adına övgüler sun, ey bütün varlığım!**) ve 146. Mezmur (**Ey gönlüm, Rab'be övgüler sun. Yaşadıkça Rab'be övgüler sunacak, var oldukça Tanrım'a ilahiler söyleyeceğim...**) kullanılır. "Andifona" denmelerinin sebebi muganniler koroları (sağda ve solda bulunan her bir koro) tarafından karşılıklı olarak, sırayla terennüm edilmeleridir ("andifona" bkz. Yunanca, andi: karşılıklı, karşıt + foni: ses). Her imanlının terennüm edilen ilahilere kişisel katılımı açısından, mugannileri alçak sesle takip etmeleri çok iyi olacaktır. Hangi günler birinci andifonanın sonuna "**Allahdoğan'ın şefâatleriyle ey Kurtarıcı bizi kurtar**" ve ikinci andifonanın sonuna da "**Ey Allah'ın Oğlu, sana Allilua söyleyen bizi kurtar**" ilahilerinin ekleneceğini de Tipikon Kitabı belirler.

Andifona ilahileriyle Kilise, Mesih'ten başka Kurtarıcısı olmadığını kuvvetli bilincini ortaya koyuyor. Cesaret almak için bütün Kilise'nin öne sürdüğü şahıs ise Pek Kutsal Allahdoğan'dır, onun şefâatlerini dileriz: "Allahdoğan'ın şefâatleriyle ey **Kurtarıcı** bizleri kurtar". Ya Rab, bizi ancak sen kurtarırın, "Göğün altında insanlara verilmiş, bizi kurtarabilecek başka bir kişi yoktur" diyor Allah'ın sözü. Mesih, Kurtarıcımız'dır. Bunun bilincinde olarak Ortodoks Kilisesi, Rab'bin Pek Kutsal Validesi'nin şefâatlerini istiyor, her zaman Mesih'in tek Kurtarıcısı olduğunun bilincinde olarak.

İkinci andifonada şöyle diyoruz: "**Ey Allah'ın Oğlu, sana Allilua söyleyen bizi kurtar**". Allilua, "**Rab'bi yüceltin**" demektir. Tüm kilise cemaati olarak bir halkız, bir toplumuz ve "Rab'bi isteyen" bir nesiliz. Dışarıdaki insanlara, İsa Mesih'i Kurtarıcı olarak kabul edenlerden olduğumuzu ve onların da yaşamak için, gerçekten

¹ *Tipikon : 1) Kilisede önemli Yortulardan başka her gün okunan dua ve ilahileri tespit eden kitap 2) Manastırda yaşayan keşişlerin kilise kanunlarına göre statülerine ve yaşam düzenlerine ilişkin, o manastırın kurucusu tarafından belirlenmiş kurallar kitabı.

yaşamak için Allah'ın lütfuna ihtiyaçları olduğunu göstermek için burada bulunuyoruz. Ümidimizi ve güvenimizi Allah'a bağlayan bir halkız ve eminiz ki her şeyin sonunda zafer O'na ait olacaktır.

Unutmayalım ki biz insanlar vakti zamanında Allah'tan uzaklaşmıştık. Ancak Rab'bimizin beden alması sayesinde, Allah'ın sevgisinin Cennetini, Mesih'in Dirilişi ve zaferiyle, daha bilinçli, arınmış ve dirilmiş biçimde yaşamamız için bize yeniden bir imkân, yeni ve daha parlak bir imkân verildi.

İşte bu yüzden Kilise'de hep birlikte ilahi terennüm ediyoruz, Rab'bimiz İsa Mesih'in lütfunun bize kurtulmamız için ümit etme imkânı verdiği inanan bir kardeşler topluluğu olduğumuz için.

İlk iki andifonalar bize iyimserlik çağırıyor, Allah'ın sevgisinin yeni dünyasına giriş yapmada bize yardımcı oluyorlar. Hayatımızda gerçekleşen her şeyi Mesih'in İncili'nin ruhuyla görmemizi ve çoğu zaman endişeli, kısır olan insan mantığıyla görmememizi sağlıyorlar.

İkinci andifonada, İmparator Justinianos'un yedinci yüzyılda ilham alarak yazdığı ilahi ekleniyor: "**Ey Allah'ın biricik Oğlu...**". Bu mükemmel ilahi bize Allah'ın insanı kurtuluş planını özetleyerek tasvir ediyor.

"**Ey Allah'ın biricik Oğlu ve Kelâm'ı, sen ki ölümsüzsün...**" önceden ilahî yüceliğin ve kudretin içinde bulunmasına rağmen tarihin belli bir zamanında "**Kutsal Ruh'tan ve Bâkire Meryem'den**" beden alıp insan olmaya tenezzül ediyor, "**Kutsal Üçleme'nin biri olup Peder ve Kutsal Ruh'la birlikte yüceltilmesine**" rağmen, yalnızca sevgisi sebebiyle bu dünyaya gelip insan tabiatı alıyor ki herkese kurtuluş ve Mesih'te yeni bir hayat yaşama imkânını sunsun.

Hakikaten bu ilahi Allah'ın insan ırkını kurtuluş gizemini birkaç satır içinde çok güzel tasvir ediyor.

Coşkulu ve Rab'bi yücelten içerikleriyle Andifona ilahilerini tüm imanlılar hep bir ağızdan terennüm ederek kısa bir süre sonra kutsal komünyonu paydaş olup, İsa Mesih'in kutsal kanını ve bedenini alacak olmanın, O'nunla birleşecek olmanın ön sevincini yaşıyorlar.

Birinci ve ikinci andifona ilahilerinden sonra diyakos, "**Tekrar ve tekrar selâmetle Rab'be yalvaralım**" niyazını tekrar ediyor:

- **Ey Allah, lütfunla bize yardım eyle, kurtar, merhamet eyle ve koru.**

-Tamâmen kutsal, lekesiz, ziyâdesiyle mübârek..."

Bu niyazı gerek İlahî Litürji'de gerekse diğer günlük ayinlerde sık sık tekrar ediyoruz. Nedeni ise oldukça açık. Kısa sözlerle Ortodoks Hristiyanlar olarak ihtiyacımız olan her şeyi içinde bulunduruyor: Güç, korunma, yardım, şefkat, merhamet, kurtuluş ve Allah'ın lütfü.

Diyakosun seslendirdiği her kısa niyazda Ruhani, sessizce bir dua ediyor. Birinci andifonalardan sonra, Rab'den bu Kutsal Ev'de bulunan imanlıları gözetmesini, sonsuz merhametinden ve şefkatinden tüm cemaate bahşetmesini diliyor.

Sonraki duayla, ikinci andifonalardan sonra Ruhani, Rab'bin O'nun adına (dua etmek için) toplanan iki ya da üç kişinin dileklerini yerine getireceği ve aralarında bulunacağı hususundaki sözünü hatırlayarak O'ndan kullarının dileklerini herkesin kendi menfaatine olacak şekilde gerçekleştirmesini, bu hayatta gerçeğin bilgisini ve gelecek hayatta da sonsuzluğun neşesini bağışlaması için yakarıyor.

Andifona ilahileri böyle son buluyor.